

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 08.11.2021

§ 433

Lausunnon antaminen Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle kaupunginhallituksen jäsenen vaalikelpoisuutta koskevasta kunnallisvalituksesta

4995/00.00.01.05/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kaupunginlakimies Pekka Virkkunen 044-416 3072

Päätös

Esittelijä otti asian pois esityslistalta joten asiaa ei käsitelty.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle jäljempänä perusteluosiossa esitetyn

Perusteluosa

1. Asia, jossa lausunto annetaan

Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 4.10.2021 (Dno 21643/03.04.04.04.10/2021), jossa määräaika lausunnon antamiselle on pidennetty 30.11 saakka.

2. Valituksenalainen päätös

Lahden kaupunginvaltuuston päätös 16.8.2021 § 81

3. Valittaja ja vaatimukset

Juha Tapiola vaatii, että päätös Milla Bruneau valinnasta kaupunginhallituksen jäseneksi on kumottava ja että päätöksen täytäntöönpano olisi kiellettävä.

Valituksen peruste on se, että hän olisi kuntalain 73 § 1 momentin 2 kohdan mukaan vaalikelvoton eli hän olisi "henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;".

4. Kaupunginhallituksen lausunto

Vaalikelvopoisuudesta

Kaupunginhallituksen valinnan yhteydessä tästä asiasta esitettiin kysymyksiä. Asiasta pyydettiin kaupunginlakimiehen ja Kuntaliiton lakiasiaintohtajan lausunnot. Niissä Milla Bruneau on katsottu vaalikelvoiseksi seuraavilla perusteilla:

- kyseisen säätiön ei ole katsottu olevan Lahden kaupungin tytäryhteisö
- se ei ole ollut mukana Lahden kaupungin konsernitalinpäätöksessä v. 2020
- tähän ratkaisuun eivät ole puuttuneet tilintarkastajat eikä tarkastuslautakunta
- säätiön asema ja tilanne eivät ole muuttuneet v. 2020 tilinpäätöksen jälkeen.

Kuntaliiton lakiasiaintohtaja Juha Myllymäki lausui asiasta seuraavaa:

" Jos tilinpäätöksessä säätiötä ei ole käsitelty konserniyhteisönä, on perusteltua lähteä siitä, että säätiö ei ole konserniyhteisö. Olisi mielestäni erikoinen tilanne, jos säätiötä ei katsota tilinpäätöksessä tai muussa yhteydessä konserniyhteisöksi, mutta yksittäisen henkilön

vaalikelpoisuutta arvioitaessa katsottaisiin. Lähtökohta pitäisi olla se, että säätiön asemaa arvioidaan samalla tavoin eri yhteyksissä. Toki arvio voi muuttua, mutta ei asiakohtaisesti. Minulla ei ole edellytyksiä arvioida tilannetta ainakaan toisin kuin kaupungin tilintarkastajat ovat tehneet.”

Edellä kerrotun perusteella ei tässä yhteydessä voida arvioida säätiön konserniasemaa eri tavalla kuin tilinpäätöksessä 2020 on arvioitu.

Lisäksi on huomattava, että tarkastuslautakunta ei nähnyt tuolloin minkäänlaista ongelmaa ko. säätiön aseman määrittelyssä. Valituksentekijä nykyinen kaupunginvaltuutettu varatuomari Tapiola, toimi vielä tuolloin keväällä 2020 Lahden kaupungin tarkastusjohtajan virassa (tarkastuslautakunnan esittelijä).

Tytäryhteisöasemasta

Kunnan määräysvallassa olevalla yhteisöllä tarkoitetaan kuntalain 6 §:n mukaan seuraavaa: ”Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain ([1336/1997](#)) [1 luvun 5 §:ssä](#) tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta, on *kunnan tytäryhteisö*. ”

Kirjanpitolain mukaisesti tytäryhteisön edellytys on säätiön osalta yleensä oikeutta nimittää hallituksen enemmistö. Kestävä Lahti -säätiössä Lahden kaupunki nimittää 4 jäsentä yhdeksästä. Näistä neljästä kaupungin nimittämästä jäsenestä vain 1 on kaupungin oma luottamushenkilö tai viranhaltija. Muut 3 kaupungin nimeämää hallituksen jäsentä ovat ns. ulkopuolisia asiantuntijajäseniä.

Kirjanpitoltk:n 28.3.2017 YLEISOHJEESSA todetaan seuraavaa:

Kirjanpitovelvollinen voi myös käyttää määräysvaltaa, vaikka sillä olisi vähemmän kuin 50 % äänistä kohdeyhteyksessä. Näin on silloin, kun muu omistus on erittäin hajaantunut eikä yhdenkään muun tahon omistus ole

merkittävä. Tällöin tulee selvittää, pystyykö kirjanpitovelvollinen tosiasiallisesti käyttämään määräysvaltaa. Kirjanpitolautakunta katsoo, että tilanne, jossa kirjanpitovelvollisella on kohdeyrityksen äänistä esimerkiksi 35 % - 40 % eikä ole muuta vähintään 5 %:n ääniosuutta hallitsevaa omistajatahoa tai muuta omistusryhmää, perustaa oletettaman kirjanpitovelvollisen määräysvallasta. Jollei kirjanpitovelvollinen pidä tällaisessa tilanteessa perusteltuna kohdeyrityksen sisällyttämistä konsernitilinpäätökseensä, tulee sen näyttää sellaisten muiden seikkojen olemassaolo, jotka estävät kirjanpitovelvolliselta tosiasiallisen määräysvallan käytön.

Lahden osuus äänistä säätiön hallituksessa on nyt 44 %, ja muiden säätiön hallitukseen nimeävien organisaatioiden osuudet ovat enintään 1/9, eli 11 %. Sitra sekä Kuntaliitto valitsevat hallitukseen kumpikin yhden jäsenen ja varajäsenen. Suomen valtio ja Hämeen kauppakamari valitsevat myös kumpikin yhden jäsenen. Lisäksi muut mukana olevat säätiön perustajakunnat valitsevat yhden jäsenen ja varajäsenen sekä varajäsenet Valtion ja Kauppakamarin valitsemille varsinaisille jäsenille. Tästä havaitaan, että kysymys ei ole kirjanpitoltk:n esimerkissä tarkoitetusta muun merkittävän ääniosuuden puuttumisesta ja omistuksen hajautuneisuudesta.

Valituksessa tuodaan esiin se, että Lahden kaupunki olisi rahoittanut säätiön toiminnan. Peruspääoman osalta Lahden kaupunki maksoi siitä puolet ja muut perustajat maksoivat peruspääomaa yhteensä yhtä paljon eli 60.000 €. Lisäksi Lahden kaupunki on rahoittanut säätiötä siirtämällä sille EU komissiosta tulleen rahoituksen, mikä oli luonnollista, säätiön tarkoitus huomioon ottaen. Säätiöltä saadun tiedon mukaan kaupunki on edellisen lisäksi rahoittanut ja rahoittaa säätiön toimintaa yhteensä samansuuruisella summalla kuin Suomen valtio. Kun otetaan huomioon

säätiön yrityskumppaneilta saaman rahoituksen, on kaupungin rahoitus (sisältäen EU komission antaman rahan) selkeästi alle puolet säätiön kokonaisrahoituksesta.

Kaupunki ei ole eikä pystykään käyttämään määräysvaltaa säätiössä vaan se toteuttaa tarkoitustaan itsenäisesti ottaen projekteihinsa tarvittavia yhteistyökumppaneita.

Täytäntöönpanokiellosta

Kaupunginhallitus on pannut valituksenalaisen kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöön 4.10.2020 § 379. Kuntalain 79 §:n mukaan "Toimeen valitun luottamushenkilön on myös hoidettava tointaan siihen saakka, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu, jos:

- 1) luottamushenkilövaalista tehdään valitus;...

Näin ollen täytäntöönpanokiello kyseisen päätöksen osalta ei ole mahdollista kuten valituksessa vaaditaan ja se tuleekin hylätä lakiin perustumattomana.

Oikeudenkäyntikuluvaatimus

Valituksentekijä on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista 1.100 €:lla. Kaupunki kiistää oikeudenkäyntikuluvaateen sekä perusteeltaan, että määrältään.

Kaupunginhallitus katsoo, että lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95§:n perusteella ei ole kohtuutonta, että valituksentekijä vastaa itse kuluistaan siinäkin tapauksessa, että hänen valituksensa menestyisi joltakin osin.

Mikäli vastoin kaupunginhallituksen käsitystä valituksentekijälle tuomittaisiin maksettavaksi oikeudenkäyntikuluja katsoo

kaupunginhallitus, että kohtuullinen korvaus olisi 200 € ottaen huomioon asian laadun ja valituksen laajuuden.

Lopuksi

Huomattavaa asiassa on se, että vuoden 2020 tilinpäätöksessä säätiötä ei ole katsottu kaupungin tytäryhteisöksi eikä säätiö ole mukana kaupungin konsernitilinpäätöksessä. Tähän ei ole tilintarkastajilla, tarkastuslautakunnalla tai valituksen tekijällä tuolloisen virkansa puolesta mitään huomauttamista. Säätiön toiminta tai asema ei ole vuonna 2021 muuttunut mitenkään. Kuten Kuntaliiton lakiasiaintohtajakin totesi, että säätiön asemaa tulee arvioida samalla tavoin eri yhteyksissä eli kun on kyse yksittäisen henkilön vaalikelpoisuudesta, ei arviointi voi olla erilainen kuin edellisen tilinpäätöksen aikana suoritettu arviointi, jollei mitään olennaista muutosta säätiön toiminnassa tai asemassa ole tapahtunut. Näin ollen valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-